

Autorzy i ich utwory

Epoka literacka	Rodzaj literacki			Terminy
	epika	liryka	dramat	
antykw (starożytność)	epopeja – Homer <i>Iliada, Odyseja</i>	oda – Horacy <i>Wystawiłem pomnik</i>	tragedia <i>Król Edyp</i> tragizm- bohater tragiczny	katharsis fatum
		Tyrtajos – literatura tyrtejska		
	parabola/ przypowieść	Psalm- Dawid		
średniowiecze	<i>Pieśń o Rolandzie</i> - ars moriendi - sztuka umierania; kodeks rycerski	<i>Bogurodzica</i> - deesis		
	<i>Dzieje Tristana i Izoldy</i> -romans dworski			
odrodzenie (antykw i Biblii)/ renesans	Nowela <i>Sokół</i> motyw sokoła	<i>Pieśń o spustoszeniu Podola</i> (patriotyczna) Kochanowski	<i>Makbet</i> Szekspir	
		Fraszka np. „Do gór i lasów” (autobiograficzna) Kochanowski puenta	<i>Romeo i Julia</i> Szekspir	
		Tren IX X XI Kochanowski (treny są poświęcone dziecku, ale bohaterem lirycznym jest sam Kochanowski)		
		Sonety		
barok	Pamiętnik -Jan Chryzostom Pasek		<i>Świętoszek</i> (komedia) Molier komizm; słowny, postaci, sytuacyjny	vanitas
			<i>Skąpiec</i> Molier	
oświecenie	Satyra <i>Żona modna</i> Krasicki	Bajki- Krasicki możliwość		
romantyzm	epopeja <i>Pan Tadeusz</i> Mickiewicz	Oda <i>Oda do młodości</i> Mickiewicz	dramat romantyczny (synkretyczny) <i>Dziady</i> cz. II, IV, III Mickiewicz <i>Kordian</i> Słowacki	Motywy: miłość (romantyczna; do ojczyzny), bunt, mesjanizm, prometeizm, tyrteizm; natura
	ballada <i>Romantyczność</i> Mickiewicz	sonet <i>Sonety Krymskie</i> Mickiewicz		
	powieść poetycka <i>Konrad Wallenrod</i> Mickiewicz			

	powieść w listach <i>Cierpienia młodego Wertera</i> Goethe			
pozytywizm	powieść realistyczna <i>Lalka</i> Prus			praca organiczna; praca u podstaw; asymilacja Żydów; motyw miasta; idealista (Ochocki, Wokulski, Rzecki); społecznik- Wokulski; społeczeństwo
	powieść psychologiczna <i>Zbrodnia i kara</i> Dostojewski			
	powieść historyczna <i>Krzyżacy/ Potop/ Quo vadis</i> Sienkiewicz			
	nowela <i>Mendel Gdański</i> Konopnicka; nowele patriotyczne: <i>Gloria victis</i> Orzeszkowa, <i>Latarnik</i> Sienkiewicz			
	felieton			
Młoda Polska	Powieść o cechach epopei <i>Chłopi</i> Reymont	Kazimierz Przerwa Tetmajer: - <i>Koniec wieku XIX</i> (manifest dekadentów), - <i>Melodia mgieł nocnych</i> impresjonistyczny opis), - <i>Lubię, kiedy kobieta...</i> (EROTYK; opis kobiety w trakcie aktu seksualnego)	dramat synkretyczny: dramat obyczajowy → dramat symboliczny <i>Wesele</i> Wyspiański	wieś- chłopomania; natura, miłość; życie, śmierć, dekadentyzm; psychizacja natury; społeczeństwo; naród; katastrofizm; SYMBOLE
		Jan Kasprówicz: - <i>Dies irae</i> (HYMN; apokaliptyczna wizja Sądu Ostatecznego), - <i>Krzak dzikiej róży w Ciemnych Smreczynach</i> (psychizacja krajobrazu; limba, róża)		
		Leopold Staff: - <i>Kowal</i> (SONET; przeciwstawienie dekadentckim postawom); - <i>Deszcz jesienny</i> (smutek współodczuwany przez naturę)		

dwudziestolecie międzywojenne	<p>powieść społeczno polityczna <i>Przedwiośnie</i> Żeromski</p>	<p><u>Julian Tuwim</u> (skamandryci): - <i>Do krytyków</i> („program” skamandrytów)</p>		
	<p>Opowiadania <i>Sklepy cynamonowe</i> Schulz oniryzm, mityzacja</p>	<p><u>Julian Przybóś</u> (Awangarda Krakowska): - <i>Notre- Dame</i> (pochwała ludzkiego geniuszu i pracy podczas podziwiania katedry)</p>		
	<p>powieść awangardowa <i>Ferdydurke</i> Gombrowicz groteska słowa klucze: gęba, pupa, tydka, kupa</p>	<p><u>Bolesław Leśmian:</u> - <i>W malinowym chruśniaku</i> (EROTYK; natura jako miejsce intymnych przeżyć)</p>		
wojna i okupacja	<p>Opowiadania Tadeusza Borowskiego – dotyczy życia w niemieckim obozie! behawioryzm, człowiek zlagrowany, dehumanizacja</p>	<p><u>Krzysztof Kamil Baczyński:</u> - <i>Pokolenie</i> (manifest Kolumbów) - *** [<i>Niebo złote ci otworzę</i>]</p>		Holokaust; rzeczywistość obozowa; totalitaryzm; godne życie i godna śmierć;
	<p>Literatura faktu- reportaż <i>Inny Świat</i> Herling- Grudziński- relacja autora z pobytu w sowieckim obozie pracy ŁAGRZE/ GUŁAGU</p>	<p><u>Czesław Miłosz:</u> - <i>Campo di Fiori</i> (powstanie w getcie warszawskim porównane do aktu spalania Giordana Bruna); - <i>Moja wierna mowa</i> (przemyślenia poety na emigracji związane ze zmianami dziejącymi się w mowie za sprawą totalitaryzmu)</p>		
	<p>Reportaż- rozmowa z Markiem Edelmanem <i>Zdążyć przed Panem Bogiem</i> Krall</p> <p>powstanie w getcie warszawskim <u>brak chronologii,</u> <u>cechy języka mówionego</u></p>			

współczesność	parabola <i>Dżuma</i> Camus filozofia egzystencjalna	Wisława Szymborska: - <i>Cebula</i> (rozważania na temat doskonałości) - <i>Monolog do Kasandry</i> (odwołanie do tradycji antycznej; osobisty dramat bohaterki ma symbolizować każdego człowieka) prostota, ironia	dramat groteskowy <i>Tango</i> Mrożek	przeszłość; bunt; konflikt pokoleń;
	antyutopia <i>Rok 1984</i> Orwell	Zbigniew Herbert : - <i>Przesłanie Pana Cogito</i> (nawiązanie do <i>Cogito ergo sum</i> ; manifest poglądów poety i poezji; nawoływanie do wierności swoim poglądom i wartościom)		
	parabola <i>Folwark Zwierzęcy</i> Orwell	Stanisław Barańczak: - <i>Widokówka z tego świata</i> (refleksja nad ludzką egzystencją we współczesnym świecie)		
		Tadeusz Różewicz: - <i>Na odejście poety i pociągu osobistego</i> (odwołania autobiograficzne- ocena swojej twórczości) - <i>Określona epoka</i> (swego rodzaju bełkot w celu obnażenia języka propagandy poezja lingwistyczna- demaskowanie nowomowy		